

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, dana 11 juna 2020. godine
Br. ref.:AGJ 1575/20

PRESUDA

u

slučaju br. KI123/19

Podnosilac

“SUVA Rechtsabteilung”

**Ocena ustavnosti Presude Apelacionog Suda Kosova, Ae. br. 146/17, od
26. februara 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane osiguravajuće kompanije “*Suva Rechtsabteilung*” sa sedištem u Lucernu Švajcarska, a kojeg zastupa ICS Assistance LLC, putem Visar Morine i Besnika Z. Nikqi, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost Presude Apelacionog suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine (u daljem tekstu: Apelacioni Sud). Osporenu odluku je podnosilac zahteva primio dana 23. aprila 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene Presude Apelacionog Suda, kojom je, po navodima, podnosiocu zahteva povređeno pravo koje je zagarantovano članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4 člana 21 [Opšta načela] i na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 26. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 14. avgusta 2019. godine, Predsednica Suda je imenovala sudiju Safet Hoxha za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija : Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Gresa Caka-Nimani i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
7. Dana 9. septembra 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i poslao je jednu kopiju zahteva i Apelacionom Sudu.
8. Dana 6. decembra 2019. godine, Sud je obavestio i Kosovski Biro Osiguranja o registraciji zahteva.
9. Dana 7. februara 2020. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda u Peći da preda kopiju vansudskog sporazuma od 25. januara 2015. godine.
10. Dana 18. februara 2020. godine, Osnovni sud u Peći je podneo zatraženu kopiju vansudskog sporazuma.
11. Dana 13. maja 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu da zahtev KI123/19 proglasi prihvatljivim za razmatranje i da proceni meritum istog.

12. Istog tog dana, Sud je većinom glasova utvrdio da Presuda Apelacionog Suda Ae. br. 146/17 od 26. februara 2019. godine, nije u skladu sa članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava a u vezi sa članom 6 (pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

Pregled činjenica

13. Dana 19. januara 2012. godine, M.B., osiguranik podnosioca zahteva (u daljem tekstu osiguranik podnosioca zahteva), je pretrpeo povrede u jednoj saobraćajnoj nesreći koja je prouzrokovana od strane B.A.. Zbog činjenice da B.A. nije imao osiguranje za šteti koja je prouzrokovana trećim stranama u skladu sa Zakonom o bezbednosti u saobraćaju ovaj potonji je bio zastupljen od strane Kosovskog Biroa Osiguranja (u daljem tekstu: KBO).
14. Tokom 2013. godine, osiguranik podnosioca zahteva je dobio medicinski tretman i odštetu zbog nesposobnosti za rad na jedno neodređeno vreme u Konfederaciji Švajcarske, koje su isplaćene od strane podnosioca zahteva.
15. Dana 13. januara 2015. godine, podnosilac zahteva je pred Osnovnim Sudom u Prištini, Odeljenje za privredna pitanja (u daljem tekstu: Osnovni Sud) podneo tužbu za kompenzaciju u visini od 8,918.61 evra, sa zateznom kamatom od 12%, počev od 24. decembra 2012. godine pa sve do konačne isplate. KBO je podneo odgovor na tužbu, putem kojeg je naglasio da se sa osiguranikom podnosioca zahteva zaključio vansudski sporazum, za sve oblike šteta, kojom prilikom je i izvršio isplatu osiguraniku podnosioca zahteva.
16. Dana 25. januara 2015. godine, KBO i osiguranik podnosioca zahteva su sklopili vansudski sporazum [koji je potvrđen u Osnovnom Sudu u Peći, C. br. 185/13, od 25. januara 2015. godine], gde je potonjem isplaćena odšteta od strane KBO-a u sumi od 1,000 evra.
17. Na osnovu sudskog poravnanja bio je:

“[OBAVEZAN] tuženi Kosovski Biro Osiguranja sa sedištem u Prištini [...] da tužiocu [osiguraniku M.B], [...] za sve vrste šteta bilo materijalne bilo nematerijalne u vezi sa nesrećom koja se desila dana 19.01.2012. godine [...] da mu isplati sumu od 1000 evra [...]“

[...]

“Zato što sud smatra da mi ovde imamo jedan zahtev kojim sudske strane mogu da deluju slobodno kao i to da njihov zahtev nije u suprotnosti sa odredbama člana 3, stav 3 ZPP-a, Sud, nakon ovoga, a u skladu sa odredbama članova 412 i 414 ZPP-a, donosi sledeće:

REŠENJE

USVAJA SE sudsko poravnanje koje je sklopljeno na današnjoj sednici između ovlašćenih osoba sudskih strana i isti predstavlja validan izvršni naslov.”

[...]

18. Dana 14. aprila 2017. godine, Osnovni Sud je u Presudi [II.EK. br. 8/15] odbio u potpunosti tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
19. Osnovni Sud je utvrdio da je vanskudskim sporazumom, koji je sklopljen dana 25. januara 2015. godine u Osnovnom sud u Peći "*[...] sudski sporazum je postignut između [osiguranika podnosioca zahteva] i tuženog [KBO-a]. Stoga, pošto je ovaj sporazum sklopljen za sve vrste materijalne i nematerijalne štete, dosta jasno se podrazumeva da je ovo za sve moguće zahteve koji proizilaze iz nadoknade štete u vezi sa čim je i ovaj ugovor sklopljen, takođe je i tuženi [KBO] u smislu člana 940 ZOO-a, bio u obavezi da osiguraniku [podnosiocu zahteva] nadoknadi zatraženu štetu i nije sporno da je nakon sklapanja gore navedenog sporazuma [KBO] isplatio zatraženu štetu, kao i osiguranik tužioca je u smislu člana 941 ZOO, na osnovu krivice osiguranika tuženog direktno of tužene imao pravo da zatraži nadoknadu štete.*"
20. Osnovni sud je na kraju utvrdio da je nakon sklapanja vanskudskog sporazuma, osiguranik podnosioca zahteva iskoristio svoje prava da traži nadoknadu štete, dok je, u vezi sa navodima podnosioca zahteva koji se tiču prenosa prava, na osnovu ovog Suda, isti su neosnovani. Samim tim, Osnovni sud je utvrdio da niko ne može da prenese na nekog drugog pravo koje je on realizovao ranije, i samim tim je ovo pravo ugašeno.
21. Jednog neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo žalbu pred Apelacionim Sudom a protiv gore navedene Presude Osnovnog Suda, gde je naveo povredu odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje kao i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se napadnuta Presuda poništi a pitanje da se vrati na ponovno suđenje. KBO je podneo odgovor na žalbu i predložio je da se žalba podnosioca zahteva proglasi neosnovanom.
22. Pre svega, podnosilac zahteva je u svojoj žalbi, u vezi sa navodima o ozbiljnim povredama parničnih odredbi naglasio da "*napadnuta presuda nije jasna, odnosno postoje naglašene kontradiktornosti u obrazloženju presude a u vezi sa sadržajem dokaza na kojima je odluka zasnovana a posebno se pozivam na odlučujuće činjenice koje se tiču aktivne legitimacije tužioca i njegovog osiguranika prilikom direktnog rešavanja koje je prethodilo postupku subrogacije. Ovo čini odluku u ovoj presudi, u odnosu na obrazloženje zbunjujućom, neshvatljivom i kontradiktornom sa razmotrenim dokazima.*"
23. Drugo, u vezi sa navodima o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, podnosilac zahteva je u svojoj žalbi naglasio sledeće:

"Zato što u vezi sa svim stavom prvostepenog suda nema nekog obrazloženja ili nekih konkretnih referenci na dokazima koje bi mogli posvedočiti tako nešto, za tužioca i dalje ostaje nepoznanica odgovor na sledeća pitanja;

Koji su bili zahtevi osiguranika tužioca [M.B.] u građanskom sporu C. br. 185/13 koji je završio sudskim sporazumom od 25.02.2015. godine?

Da li su eventualno u građanskom sporu C. br. 185/13 bili predmet tužbenog zahteva i troškovi medicinskog tretmana i odšteta zbog nesposobnosti za rad, u čemu su se isti sastojali i čime su isti dokazani?

Pošto su zahtevi za nadoknadu na osnovu subrogacije [podnosioca zahteva] u aktuelnom sporu bili podneti tuženoj još dana 24.12.2012. godine, odnosno u potpunosti precizirani dana 12.02.2013. godine, kako je moguće da su ovi zahtevi bili predmet sudskog poravnanja od 25.02.2015. godine? Kako je moguće da je za troškove medicinskog tretmana i kompenzacije za privremenu nesposobnost za rad [...] plaćenih od [podnosioca zahteva] tokom 2012/2013. godine, da još uvek ima aktivnu legitimaciju njen osiguranik [M.B.] za potpisivanje sudskog poravnanja na dan 25.02.2015. godine?"

24. Na osnov onoga što je navedeno iznad, podnosilac zahteva je naglasio da je u ovom konkretnom slučaju Presuda Osnovnog Suda obuhvaćena pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem, koje prouzrokuje na osporavanje prava subrogacije podnosioca zahteva. Zbog toga, podnosilac zahteva se obraća Apelacionom Sudu sa zahtevom za vraćanje predmeta na ponovno suđenje, gde će Osnovni Sud, da bi mogao da utvrdi pitanje aktivne legitimacije podnosioca zahteva, treba da izvrši i ponovno razmatranje činjeničnog stanja u vezi sa kompenzacijom troškova medicinskog tretmana i plaćanje za period nesposobnosti za rad osiguranika podnosioca zahteva. U nastavku, podnosilac zahteva takođe traži da se objasni za šta je data kompenzacija oštećenom M.B. od KBO-a, i da li je potonji bio obavešten u vezi sa medicinskim troškovima i u vezi sa nesposobnošću za rad, koji su plaćeni od strane podnosioca zahteva.
25. Treće, u vezi sa navodima o pogrešnoj primeni materijalnog prava, podnosilac zahteva je tvrdio da se Osnovni Sud u svojoj Presudi pozvao samo na članove 940 i 941 Zakona o Obligacionim Odnosima (u daljem tekstu: ZOO), a te odredbe, po navodima podnosioca zahteva, definišu obavezu osiguratelja odgovornosti i instaliraju pravo na "*actio directa*" oštećene strane, ali ovaj Sud nije uzeo za osnov odgovarajuće odredbe koje se tiču prava na subrogaciju, odnosno na članove 301 i 939 ZOO-a.
26. U nastavku, podnosilac zahteva tvrdi da: "*[...] jedan odnos sa pravno obavezujućim karakterom između dve strane može da ima i pravni efekat a ne samo "Inter partes" ali i prema trećim stranama, a to pitanje je, u jednom sličnom slučaju, slučajno došlo do toga da se razmatra i od strane Vrhovnog Suda Kosova.*"
27. Dana 26. februara 2019. godine, Apelacioni Sud je u Presudi [Ae. br. 146/17], odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je Presudu Osnovnog Suda.
28. Apelacioni sud je prvenstveno utvrdio da osporena presuda Osnovnog suda nije obuhvaćena ozbiljnim povredama odredbi parničnog postupka kao i da je Osnovni sud pravilno primenio materijalno pravo.
29. Apelacioni sud je naglasio da je Osnovni sud dao dovoljno razloga koji su bili ubedljivi, utvrđujući da je između njega i KBO-a bio sklopljen vansudski

sporazum za nadoknadu svih oblika šteta koje proizilaze iz saobraćajne nesreće. Apelacioni Sud je, oslanjajući se na ovaj zaključak, našao daje osiguranik podnosioca zahteva realizovao njegovo pravo na kompenzaciju na osnovu zakonskih propisa Republike Kosovo i samim tim nije imao ni zakonsko pravo da traži kompenzaciju i od podnosioca zahteva. Apelacioni sud je, štaviše, oslanjajući se na spise predmeta, utvrdio da podnosilac zahteva nije bio obavešten od strane osiguranika istog da je ovo zakonsko pravo na kompenzaciju već realizovao u Republici Kosovo i to kroz sudske postupke.

30. Na kraju, Apelacioni sud je, pozivajući se na član 391, tačka e) Zakona o Parničnom Postupku (u daljem tekstu: ZPP), utvrdio da sudsko poravnanje ima karakteristike pravosnažne i konačne presude, i kao takvo, proizvodi sve pravne efekte kao i presuda, i samim tim, u vezi sa pravnim pitanjem, za koje su sudske strane već postigle sudski sporazum, ne može se sprovesti spor. Apelacioni Sud je, dalje, pozivajući se na član 418 ZPP-a, koji propisuje da *“Sudsko poravnanje se može napadnuti samo tužbom”* i *“[...] poravnanje se poništava ukoliko je ono zaključeno pod uticajem zablude, pronevere ili sile”* utvrdio da u ovom konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za kompenzaciju štete na osnovu člana 941 ZOO-a, zato što je osiguranik podnosioca zahteva realizovao svoje zakonsko pravo pred sudovima Republike Kosova. Apelacioni sud je završio navodeći da ako bi Osnovni Sud usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, onda bi se stavila u opasnost *“pravna sigurnost u Republici Kosova, oduzimajući pravni efekat sudskim odlukama u zemlji.”*

Navodi podnosioca zahteva

31. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena Presuda Apelacionog suda doneta uz povredu člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. Podnosilac zahteva na specifičan način tvrdi povredu : (i) njegovog prava na obrazloženu sudsku odluku; i (ii) načela pravne sigurnosti kao rezultat razlika u odgovarajućoj sudskoj praksi Apelacionog Suda i Vrhovnog Suda.

Što se tiče navoda o neobrazloženoj sudskoj odluci

32. U vezi sa njegovim navodom o povredi njegovog prava na obrazloženu sudsku odluku, podnosilac zahteva naglašava da osporenu Presudu Apelacionog Suda Kosova [Ae. br. 146/2017] karakterizuje nedostatak adekvatnog obrazloženja zbog toga što Apelacioni Sud nije dao nikakvo obrazloženje u vezi sa osporavanjem prava podnosiocu zahteva na subrogaciju.
33. Po navodima podnosioca zahteva, nedostatak pružanja adekvatnog obrazloženja od strane Apelacionog Suda čini ozbiljnu povredu člana 31 Ustava. S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na sudsku praksu Ustavnog Suda, odnosno na slučaj KI 55/09, podnosilac zahteva, N.T.SH. Meteorit, Presuda od 6. aprila 2011. godine.
34. Podnosilac zahteva naglašava da Apelacioni sud nije uopšte analizirao njegove tvrdnje u svim pitanjima koja su navedena u njegovoj žalbi, a pogotovo u pitanjima koja su povezana sa odbijanjem njegovog prava na subrogaciju. S tim

u vezi, podnosilac zahteva naglašava da: *“Umesto da se na pravičan način i analitički analiziraju okolnosti ovog slučaja, prava koje je primenjeno na Kosovu u konkretnom slučaju kao i relevantna sudska praksa kako Apelacionog Suda tako i Vrhovnog Suda u sličnim slučajevima, Apelacioni sud je, na arbitraran način, osporio pravo na odštetu.”*

35. Podnosilac zahteva smatra da je u osporenoj presudi Apelacionog suda uzeto samo u obzir to što je došlo do sudskog poravnanja između njegovog osiguranika i KBO-a *“[...] bez ikakve analize u vezi sa time koji je bio objekat ovog sporazuma, odnosno na koju se prouzrokovanu štetu isti odnosi, da li su eventualno troškovi medicinskog tretmana i kompenzacija za vreme ozdravljenja bili predmet ovog sporazuma o odšteti, odnosno da li je osiguranik imao aktivnu legitimaciju da bi tvrdio jednu takvu odštetu ili da li ova legitimacija pripada samo podnosiocu zahteva.”*
36. Štaviše, po navodima podnosioca zahteva, Apelacioni sud nije pružio nikakvo obrazloženje zašto podnosilac zahteva ne može da traži kompenzaciju za isplaćenu štetu za njegovog osiguranika u skladu sa zakonskim odredbama koje su na snazi, odnosno na osnovu članova 300 i 939 ZOO-a.
37. U vezi sa navodima o neobrazloženju sudske odluke, podnosilac zahteva se u nastavku poziva i na sudsku praksu Evropskog Suda za Ljudska Prava (u daljem tekstu: ESLJP), odnosno na slučajeve *Suominen protiv Finske*, predstavka br. 37801/97, Presuda od 1. jula 2003. godine; *Hadjianastassiou protiv Grčke*, predstavka br. [12945/87](#), Presuda od 16. decembra 1992. godine; *Tatishvili protiv Rusije*, predstavka br. 1509/02, Presuda od 22. februara 2007. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, predstavka br. 18064/91, Presuda od 19. decembra 1994. godine; *Ruiz Torija protiv Španije*, predstavka br. 18390/91, Presuda od 9. decembra 1994. godine; *Helle protiv Finske* predstavka br. 20772/91, Presuda od 19. decembra 1997. godine; i *Gradinar protiv Moldavije*, predstavka br. 7170/02, Presuda od 8. aprila 2008. godine.
38. Podnosilac zahteva smatra da u ovom konkretnom slučaju nije primenjena sudska praksa Ustavnog Suda u vezi sa pravom na obrazloženje sudske odluke. S tim u vezi, podnosilac zahteva se na specifičan način poziva i na sudsku praksu Ustavnog Suda, odnosno na slučaj KI 135/14, podnosilac zahteva *IKK Classic*, Presuda od 9. februara 2016. godine, a ovaj slučaj je i bio u vezi sa pitanjem prava na subrogaciju, i gde je Sud utvrdio da je došlo do povrede člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a, kao rezultat neobrazložene sudske odluke.

Što se tiče navoda u vezi sa povredom načela pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih odluka u odgovarajućoj sudskoj praksi Apelacionog Suda i Vrhovnog Suda

39. Podnosilac zahteva takođe smatra da je osporenom odlukom povređeno i načelo pravne sigurnosti, kao rezultat protivrečnih odluka u sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog Suda. U vezi sa ovim navodom, podnosilac zahteva naglašava da: *“Zahtev za doslednošću u sudskoj praksi je osnova i doprinosi u jednakom tretiranju pojedinaca koji podnose iste ili, u suštinskim aspektima, slične zahteve pred Apelacionim Sudom ili pred Vrhovnim Sudom Republike Kosova.”*

40. Podnosilac zahteva dalje naglašava da “ [...] neuspeh Apelacionog Suda da na dovoljan način razmotri tvrdnje podnosioca u vezi sa kompenzacijom i u potpunosti različit u odnosu na postojeću praksu ovog suda u vezi sa subrogacijom direktno ima štetan uticaj na načelo pravne sigurnosti u vezi sa članom 6 stav 1 Evropske Konvencije.”
41. Podnosilac zahteva takođe smatra da: “[u]koliko Apelacioni Sud svojom odlukom pokušava da izbegne dosadašnje prakse suda, onda treba da pruži potpune i pravične zakonske razloge u vezi sa ovom izmenom dosadašnjeg pravnog stava Suda.”
42. Podnosilac zahteva se u svom zahtevu, kao podršku za svoje tvrdnje u vezi sa povredom pravne sigurnosti kao rezultat razlika u sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog suda, pozvao na nekoliko odluka Apelacionog suda i Vrhovnog suda, koje se, po njegovim navodima, tiču sličnih pitanja kao što je ono u slučaju koji se nalazi u trenutnom zahtevu, odnosno na: Rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 14/2015] od 14. maja 2015. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 84/2019] od 28. januara 2019. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 3/2017] od 28. decembra 2018. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 298/2016] od 26. februara 2018. godine, Presuda Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 4/2018] od 17. maja 2018. godine; i Presuda Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 27/2018] od 24. januara 2018. godine.
43. U vezi sa ovim gore navedenim odlukama, podnosilac zahteva navodi da “Nakon upoređivanja ovih presuda Apelacionog suda dolazi se do zaključka da je ovaj sud konstantno i na dosledan način primenjivao jedan isti pravni stav u vezi sa određivanjem pravnog osnova za pravo na subrogaciju.” Stoga, po navodima podnosioca zahteva, osporena odluka Apelacionog Suda “ [...] na potpuno suprotan način izbegava dosadašnju sudsku praksu, bez davanja nekakvog objašnjenja zašto se sud udaljava od dosadašnjeg pravnog tumačenja u vezi sa istim sudskim pitanjem, oslanjajući svoju odluku na neku Sporazum o odšteti sa kvalifikacijom pravnog efekta istog i to ne samo "inter partes" već i sa pravnim efektom i u odnosu na treće strane – a što je u suprotnosti sa osnovnim načelima obavezujućeg prava.”
44. Podnosilac zahteva se takođe poziva i na slučaj KI87/18, podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, Presuda od 27. februara 2019. godine, gde je Ustavni Sud utvrdio da: “Vrhovni sud kao sud poslednje instance za odlučivanje u konkretnom slučaju podnosioca, zauzimajući drugačiji stav u osporenoj presudi u slučaju koji je potpuno identičan ili sličan drugim predmetima, a da za to nije dao jasno i dovoljno obrazloženje, povredio pravo podnosioca zahteva na obrazloženu sudsku odluku. To je takođe dovelo do kršenja načela pravne sigurnosti kao jedne od osnovnih komponenti vladavine prava, koje je takođe neodvojiv element prava na pravično suđenje iz člana 31 Ustava i člana 6. stav 1. EKLJP-a.”
45. Podnosilac zahteva na kraju navodi da neuspeh Apelacionog suda da adresira njegovu tvrdnju da mu se prepozna pravo na subrogaciju bez davanja ikakvog pravnog obrazloženja i uz devijaciju od dosadašnje sudske prakse Apelacionog suda u sličnim slučajevima čini očiglednu povredu prava na pravično i

nepristrasno suđenje koje je zagarantovano članom 31 Ustava Kosova, a u vezi sa članom 6 EKLjP-a.

46. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da utvrdi: (i) povredu člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1, člana 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a; (ii) da poništi Presudu Apelacionog suda [Ae. br. 146/2017] od 26. februara 2019. godine; i (iii) da vrati predmet na ponovno suđenje.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o obligacionim odnosima od 30. marta 1978. godine:

Zakonska subrogacija

Član 300

Kad obavezu ispuni lice koje ima neki pravni interes u tome, na njega prelazi po samom zakonu u času ispunjenja poveriočevo potraživanje sa svim sporednim pravima .

Subrogacija u slučaju delimičnog ispunjenja

Član 301

U slučaju delimičnog ispunjenja poveriočevog potraživanja, na ispunioca prelaze sporedna prava kojima je obezbeđeno ispunjenje tog potraživanja samo ukoliko nisu potrebna za ispunjenje ostatka poveriočevog potraživanja. Ali poverilac i ispunilac mogu ugovoriti da će koristiti garancije srazmerno svojim potraživanjima, a mogu ugovoriti i da će ispunilac imati pravo prvenstvene naplate.

PRELAZ OSIGURANIKOVIH PRAVA PREMA ODGOVORNOM LICU NA OSIGURAVAČA (SUBROGACIJA)

Član 939

Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu .

Ako je krivicom osiguranika onemogućen ovaj prelaz prava na osiguravače, u potpunosti ili delimično, osiguravač se oslobađa u odgovarajućoj meri svoje obaveze prema osiguraniku.

Prelaz prava sa osiguranika na osiguravača ne može biti na štetu osiguranika, te ako je naknada koju je osiguranik dobio od osiguravača iz bilo kog uzroka niža od štete koju je pretrpeo, osiguranik ima pravo da mu se iz sredstava odgovornog lica isplati ostatak naknade pre isplate osiguravačevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na njega.

Izuzetno od pravila o prelazu osiguranikovih prava na osiguravača, ova prava ne prelaze na osiguravača ako je štetu prouzrokovalo lice u srodstvu u pravoj liniji sa osiguranikom ili lice za čije postupke osiguranik odgovara, ili koje živi sa njim u istom domaćinstvu, ili lice koje je radnik osiguranika, osim ako su ta lica štetu prouzrokovala namerno.

Ali ako je neko od lica pomenutih u prethodnom stavu bilo osigurano od odgovornosti, osiguravač može zahtevati od njegovog osiguravača naknadu iznosa koji je isplatio osiguraniku.

OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI

Odgovornost osiguravača

Član 940

U slučaju osiguranja od odgovornosti, osiguravač odgovara za štetu nastalu osiguranim slučajem samo ako treće oštećeno lice zahteva njenu naknadu. Osiguravač snosi, u granicama svote osiguranja, troškove spora o osiguranikovoju odgovornosti.

Sopstveno pravo oštećenika i direktna tužba

Član 941

U slučaju osiguranja od odgovornosti, oštećeno lice može zahtevati neposredno od osiguravača naknadu štete koju je pretrpelo događajem za koji odgovara osiguranik, ali najviše do iznosa osiguravačeve obaveze.

Oštećeno lice ima, od dana kada se dogodio osigurani slučaj, sopstveno pravo na naknadu iz osiguranja te je svaka docnija promena u pravima osiguranika prema osiguravaču bez uticaja na pravo oštećenog lica na naknadu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

47. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom o Radu.

48. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] stavovi 1. i 7. Ustava, koji predviđaju :

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način .

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

49. Sud se takođe poziva i na stav 4 člana 21 [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.”*

50. U nastavku, Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dalje precizirani Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na član 47. [Individualni zahtevi] i član 48. [Tačnost podneska] i 49 [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva .”

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

51. U tom pravcu, Sud pre svega primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih ustavnih prava i sloboda, koji važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj Ustavnog suda Republike Kosova br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
52. Što se tiče ispunjenja drugih uslova prihvatljivosti koji su određeni Ustavom i Zakonom a koji su navedeni iznad, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno Presudu Apelacionog Suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine. U vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava, Sud primećuje da je poslednja odluka koja je doneta u postupku pred redovnim sudovima bila osporena presuda Apelacionog suda, protiv koje, zbog vrednosti spora, nije bila dozvoljena revizija. Samim tim, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva koja su određena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i osnovne slobode za koje tvrdi da su povređeni, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.
53. Sud utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva takođe ispunjava uslove o prihvatljivosti koji su određeni u stavu 1 pravila 39 Poslovnika o Radu. Isti se ne

može proglasiti neprihvatljivim na osnovu uslova koji su propisani u stavu 3 pravila 39 Poslovnika o Radu.

54. Sud takođe naglašava da se zahtev ne može proglasiti neprihvatljivim ni po kojem drugom osnovu. Stoga, isti se treba proglasiti prihvatljivim i trebaju se proceniti meritumi istog (Vidi takođe, s tim u vezi, predmet ESLJP-a *Alimuçaj protiv Albanije*, Presuda od 9. jula 2012. godine, stav 144, vidi slučajeve Suda KI87/18, podnosilac zahteva *“IF Skadeforsikring”*, Presuda od 27. februara 2019. godine, stav 35, i KI35/18 podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, Presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 43).

Meritum zahteva

55. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda Apelacionog suda doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda koje su zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. U vezi sa njegovom tvrdnjom na povredu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, podnosilac zahteva, na specifičan način, tvrdi (i) povredu prava na obrazloženu sudsku odluku i (ii) povredu načela pravne sigurnosti kao rezultat razlika u odgovarajućoj sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog Suda.
56. U vezi sa navodima o neobrazloženoj sudskoj odluci, podnosilac zahteva na specifičan način tvrdi da Apelacioni Sud nije analizirao njegove navode u vezi sa svim pitanjima koja su navedena u njegovoj žalbi, a pogotovo u vezi sa pitanjem koje se tiče odbijanja prepoznavanja prava na subrogaciju. Drugo, podnosilac zahteva takođe smatra da je osporenim odlukom došlo do povrede i načela pravne sigurnosti, kao rezultat razlika u odgovarajućoj sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog Suda.
57. Dakle, Sud će u nastavku navode podnosioca zahteva u vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku i načela pravne sigurnosti kao rezultat razlika u odgovarajućoj sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog Suda razmotriti u svetlu proceduralnih garancija koje su zagarantovane članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, koje su detaljno tumačene u sudskoj praksi ESLJP-a, u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53 [Tumačenje odredbi Ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači osnovna ljudska prava i slobode koje su zagarantovane Ustavom.
58. U tom smislu, Sud se poziva na član 31. [Pravo na pravično nepristrasno suđenje] Ustava, koji propisuje:

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

59. Pored toga, Sud se poziva na član 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, koji propisuje:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.”

I. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku

(i) Opšta načela u vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku koja su razvijena u sudskoj praksi ESLJP-a i Suda

60. U vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku koje je zagarantovano članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, Sud prvenstveno naglašava da Sud već ima utemeljenu sudsku praksu koja je razvijena u skladu sa osnovnim načelima koja su postavljena u sudskoj praksi ESLJP-a (vidi, između ostalog slučajeve Suda KI72/12, podnosilac *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, Presuda od 17. decembra 2012. godine; KI22/16, podnosilac zahteva Naser Husaj, Presuda od 9. juna 2017. godine; KI97/16, podnosilac zahteva *“IKK Classic”*, Presuda od 4. decembra 2017. godine; KI143/16, podnosilac zahteva *Muharrem Blaku i drugi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; KI87/18, podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, Presuda od 27. februara 2019. godine, i KI24/17, podnosilac zahteva *Bedri Salihu*, Presuda od 27. maja 2019. godine).
61. Sudska praksa ESLJP-a i sudska praksa Suda prvenstveno naglašavaju da pravo na jedan pravičan sudski postupak uključuje i pravo na obrazloženu sudsku odluku i da sudovi treba *“jasno da ukažu na osnove na kojima zasnivaju svoje odluke”* (vidi: slučaj ESLJP-a *Hadjianastassiou protiv Grčke*, predstavka br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine, vidi takođe slučaj Suda KI87/18, podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring*”, citirano iznad, stav 44).
62. Međutim, iako ESLJP tvrdi da član 6, stav 1 obavezuje sudove da daju razloge za svoje presude, on je takođe smatrao da se to ne može razumeti kao da se zahteva detaljan odgovor na svaki argument (Vidi: slučaj ESLJP-a *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, Presuda od 21. januara 1999. godine, stav 26, *Jahne i Lenoble protiv Francuske* [VV], Presuda od 16. decembra 1992. godine, stav 81, i vidi slučaj Suda KI97/16, podnosilac zahteva *IKK Classic*”, stav 47) .
63. Step en u kojoj se ova dužnost za davanje razloga primenjuje može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti slučaj. Postoje suštinski argumenti podnosioca zahteva koji se trebaju razmotriti i dati razlozi trebaju biti zasnovani na zakonu koji se primenjuje (Vidi: slučajeve ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27; i *Higgins i drugi protiv Francuske*, stav 42, vidi takođe slučaj KI97/16, podnosilac zahteva *IKK Classic*, citirano iznad, stav 48, i vidi slučaj KI 87/18 *“IF Skadeforsikring”*, citirano iznad, stav 48)

64. Samim tim, Sud ponovo naglašava da pravo na dobijanje jedne sudske odluke u skladu sa zakonom uključuje i obavezu da sudovi navedu razloge za svoje odluke, kako na proceduralnom tako i na materijalnom nivou (Vidi *mutatis mutandis* slučaj Suda KI97/16, podnosilac *IKK Classic*, citirano iznad, stav 54).
65. Na kraju, Sud, pozivajući se na svoju sudsku praksu podseća da da će odluke sudova povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logičan odnos među njima (Vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI72/12, podnosilac zahteva *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, citirano iznad, stav 61; KI135/14, podnosilac *IKK Classic*, citirano iznad, stav 58; KI 96/16 podnosilac *IKK Classic*, citirano iznad, stav 52; i KI87/18, podnosilac zahteva "*IF Skadeforsikring*" citirano iznad, stav 49).

(ii) *Primena navedenih principa u slučaju podnosioca zahteva*

66. U ovom konkretnom slučaju, glavna tvrdnja podnosioca zahteva je ta da je Apelacioni Sud uzeo u obzir samo vansudski sporazum o kompenzaciji, koji je bio sklopljen između osiguranika podnosioca zahteva i KBO-a, i time nije uspeo da razmotri u potpunosti pitanje medicinskih troškova i kompenzacije za nesposobnost za rad koji su plaćeni od podnosioca zahteva za njenog osiguranika M.B..
67. Da bi se utvrdilo da li obrazloženje koje je dato od strane Apelacionog Suda ispunjuje standarde jedne obrazložene sudske odluke, Sud prvenstveno podseća na obrazloženje Apelacionog suda, gde se navodi sledeće:

"Veće Apelacionog suda Kosova, nakon analize i pažljivog celokupnog razmatranja dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, u odnosu na žalbene navode, dolazi do zaključka da žalba [podnosioca zahteva] nije osnovana, zbog toga što je prvostepeni sud dao dovoljno razloga koji su ubedljivi da je tuženi Kosovski Biro Osiguranja, sa sedištem u Prištini, u vansudskom postupku razmotrio žalbu osiguranika tužioca i doneo je odluku SK-632/2012 od 13/11/2012. godine, gde je predstavio ponudu za nadoknadu štete u sumi od 755.00 evra, a sa tom ponudom se nije složila oštećena strana [M.B.] i istije dana 06/03/2013. godine podneo tužbu za nadoknadu štete pred Osnovnim sudom u Peći, dok je dana 25/02/2015. godine, on sklopio sudsko poravnanje sa tuženom i to u prisustvu njegovog advokata [I.I.], za sve vrste šteta koje proizilaze iz saobraćajne nesreće od 19/01/2012. godine. Ovo je utvrđeno na osnovu zapisnika Osnovnog suda u Peći C. br. 185/ 13 od 25/02/2015. godine, a to poravnanje je u potpunosti izvršeno od strane tužene, ispunjavajući tako njenu finansijsku obavezu u korist osiguranika tužioca i na taj način je osiguranik tužioca iskoristio svoje subjektivno građansko pravo na osnovu domaćih zakonskih propisa i nije imao zakonsko pravo da traži kompenzaciju i od tužioca, odnosno, iz spisa predmeta se ne vidi da je tužilac nio obavešten od strane osiguranika istog [M.B.], da je on svoje zakonsko pravo na nadoknadu štete on već iskoristio u Republici Kosovo i to putem sudskih postupaka.

68. Konkretno, Apelacioni sud, pozivajući se na odredbe ZPP-a je utvrdio da je sudsko poravnanje imalo sve karakteristike pravosnažne i konačne presude i kao takvo proizvodi sve pravne efekte kao i presuda, dakle, samim tim i u vezi sa pravnim pitanjem, o kojem su strane postigle sudski sporazum, ne može se sprovesti spor. S tim u vezi, Apelacioni Sud je podvukao da *"[...] u ovom konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za nadoknadu štete na osnovu člana 941 ZOO-a, zato što je osiguranik tužioca već iskoristio svoje zakonsko pravo pred sudskim organima Republike Kosova i isti ne može da prenese neki pravno nepostojeći zahtev na tužioca, dok će, sa druge strane, eventualno usvajanje tužbenog zahteva [podnosioca zahteva] direktno uticati na pravnu sigurnost Republike Kosova, ukidajući pravni efekat domaćih sudskih odluka."*
69. Oslanjajući se na gore navedeno obrazloženje Apelacionog suda, Sud primećuje da Apelacioni sud nije razmotrio na adekvatan način pitanje kompenzacije podnosioca zahteva, a to je bilo suštinsko pitanje koje je navedeno u tužbenom zahtevu pred Osnovnim Sudom. U svojoj tužbi, koja je bila podneta pred Osnovnim Sudom, kao i u svojoj žalbi koja je bila uložena pred Apelacionim Sudom, podnosilac je svoj zahtev za kompenzaciju na osnovu prava na subrogaciju obrazložio pozivajući se na odgovarajuće odredbe ZOO-a, odnosno na članove 300 i 939. Međutim, Apelacioni sud svoje obrazloženje za odbijanje zahteva podnosioca za kompenzaciju na osnovu prava na subrogaciju oslanja samo na vanskudski sporazum, bez pružanja ikakvog obrazloženja i odgovarajućeg tumačenja i u vezi sa pravom podnosioca zahteva na subrogaciju, kao što je to naglašeno u njegovom tužbenom zahtevu i njegovoj žalbi koja je uložena pred Apelacionim Sudom.
70. Sud takođe primećuje da se u gore navedenom stavu Apelacionog suda potvrđuje da vanskudski sporazum poništava pitanje kompenzacije podnosioca zahteva, bez naglašavanja: (i) kako je kompenzacija koja je plaćena od KBO ka osiguraniku oslobodila istog od plaćanja kompenzacije podnosiocu zahteva, imajući u obzir da je ovaj vanskudski sporazum bio potvrđen od strane Osnovnog suda u Peći, nakon zahteva osiguranika kod podnosioca zahteva za kompenzaciju medicinskog tretmana i nesposobnosti za rad, koji je realizovan tokom 2013. godine; kao i (ii) kako je vanskudski sporazum između osiguranika podnosioca zahteva i KBO-a uticao na prava podnosioca zahteva, kada je jasno da ovaj potonji uopšte nije bio strana u ovom sporazumu.
71. Sud podseća da je Sud utvrdio povrede prava na obrazloženu sudsku odluku u jednom sličnom slučaju, odnosno u slučaju KI135/14, podnosilac *IKK Classic*, citiran iznad, a putem istog je procenio ustavnost presude Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 21/2014] od 8. aprila 2014. godine (u daljem tekstu: slučaju KI134/15). U ovom slučaju, Vrhovni Sud je prihvatio reviziju tužene, Osiguravajuće kompanije SIGMA, čiji je osiguraniku Republici Kosova prouzrokovao saobraćajnu nesreću u kojoj je osiguranik tužioca, odnosno Osiguravajuće Kompanije u Federalnoj Republici Nemačkoj (IKK Classic) pretrpeo telesne povrede. Istom tom presudom, Vrhovni Sud je poništio Presude Apelacionog suda i bivšeg Okružnog Privrednog suda u Prištini, sa obrazloženjem da su nižestepeni sudovi "pogrešno usvojili kao osnovan tužbeni zahtev" tužioca IKK Classic, podnetog na osnovu prava na subrogaciju zbog toga što, na osnovu

Vrhovnog suda, njen osiguranik je putem vansudskog sporazuma od 3. februara 2009. godine, sklopljenog između njega i SIGMA prihvatio kompenzaciju u sumi od 2.729 evra. Sud je utvrdio da *“neuspeh Vrhovnog suda da pruži jasne i potpune odgovore u vezi sa glavnim pitanjem koje se tiče prava podnosioca zahteva [IKK Classic] o nekoj kompenzaciji, određenog od strane nižestepenih sudova, predstavlja povredu prava podnosioca zahteva da bude saslušan i pravo na obrazloženu odluku, kao sastavnog deka prava na pravično i nepristrasno suđenje.*

72. Dana 16. marta 2016. godine, nakon Presude Ustavnog Suda u slučaju KI135/14, Vrhovni sud je doneo novu presudu, odnosno drugu u tom slučaju, presudu E. Rev. br. 15/2016 u kojoj je ponovio nalaze iz prve Presude [E. Rev. br. 21/2014] od 8. aprila 2014. godine, odlučujući da je zahtev za reviziju SIGMA osnovan. Nakon ove presude, *IKK Classic* je ponovo podneo zahtev pred Ustavnim Sudom, a u tom slučaju je Ustavni Sud u Presudi KI97/16, od 14. decembra 2017. godine (u daljem tekstu: slučaj KI97/16), utvrdio da Vrhovni Sud *“[...] ne uzimajući u obzir i time što nije obrazložio pravo koje se tvrdi od strane podnosioca zahteva o kompenzaciji, a pogotovo zato što nije razmotrio zaključke u Presudi Suda u slučaju br. KI135/14, drugom presudom Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 15/2016] od 16. marta 2016. godine, je povređeno pravo podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje, kako je to zagarantovano članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6, stav 1 EKLjP-a. Kao rezultat ove povrede, podnosiocu zahteva je povređeno njegovo pravo na obrazloženu odluku.”*
73. Dakle, u svetlu gore navedenog obrazloženja i na osnovu svoje sudske prakse u sličnim slučajevima, Sud ocenjuje da u osporenoj presudi Apelacionog suda nisu u potpunosti i na jasna način razmotrena pitanja kompenzacije medicinskih troškova koji su plaćeni od strane podnosioca zahteva a koje je precizirao u svom tužbenom zahtevu. (Vidi *mutatis mutandis*, slučaj KI135/14, stav 52).
74. Štaviše, suštinski zahtev podnosioca zahteva, koji je bio podnet na osnovu prava na subrogaciju nije bio obrazložen ni od strane Osnovnog Suda.
75. U tom pravcu, Osnovni sud je utvrdio da nakon sklapanja vansudskog sporazuma, osiguranik podnosioca zahteva je iskoristio svoje pravo da bi mogao da zatraži kompenzaciju štete, zaključujući da niko ne može da prenese nekom drugom bilo koje pravo koje je on realizovao ranije, i samim tim, ovo pravo, po navodima Osnovnog suda, je iskorišćeno. Apelacioni sud je u svojoj presudi samo potvrdio zaključke Osnovnog suda dodajući da na osnovu člana 391, tačka e) ZPP-a, sudsko poravnanje ima karakteristike pravosnažne i konačne presude i kao takvo proizvodi iste poravne efekte kao i presuda, i samim tim i u vezi sa ovim pravnim pitanjem, o kojem su strane već sklopile sudski sporazum, ne može se sprovesti spor.
76. Stoga, Sud smatra da osporena Presuda Apelacionog suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine, ne ispunjava standarde koji su zatraženi za jednu obrazloženu odluku, i samim tim, povređuje pravo podnosioca zahteva koje je zagarantovano članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLjP-a.

77. Nakon utvrđivanja da je osporena Presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa članom 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a zbog nedostatka obrazložene sudske odluke, Sud će u nastavku razmotriti navodev podnosioca zahteva u vezi sa povredom načela pravne sigurnosti zbog nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Apelacionog Suda i sudskoj praksi Vrhovnog Suda.

II. Što se tiče navoda koji su povezani sa načelom pravne sigurnosti, kao rezultat protivrečnih odluka

(i) Opšti principi koji su se razvijali u sudskoj praksi ESLJP-a i sudskoj praksi Suda

78. U vezi sa principom pravne sigurnosti kao rezultat nedostatka doslednosti u sudskoj praksi, ESLJP je u svojoj praksi razvio osnovne principe i postavio je i kriterijume u vezi sa tim da li neka navedena nedoslednost u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6 EKLJP-a. Kriterijume koji su postavljeni od ESLJP-a, Sud je, tokom razmatranja navoda podnosilac zahteva o povredi pravne sigurnosti, kao rezultat protivrečnih odluka sudova, primenio i u svojoj sudskoj praksi. (Vidi, između ostalog, gore navedene slučajeve Suda KI35/18 i KI87/18, gde je Sud utvrdio povredu člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a kao rezultat nedoslednosti u sudskoj praksi ESLJP-a).
79. U vezi sa prvim principom, ESLJP je konstantno naglašavao da je jedna od osnovnih komponenti vladavine zakona pravna sigurnost koja, između ostalog, garantuje jednu odgovarajuću sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi verovanju javnosti u sudove (Vidi, *mutatis mutandis*, *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, predstavka br. 38155/02, Presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38, *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, Presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
80. U vezi sa drugim principom ESLJP- je, međutim, naglasio da ne postoji neko pravo koje je dobijeno zbog doslednosti sudske prakse (Vidi slučaj *Unédic protiv Francuske*, predstavka br. 20153/04, stav 74, 18. decembar 2008. godine, i vidi gore citirani slučaj *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, stav 56, vidi takođe i slučaj Suda koji je citiran iznad KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 65, kao i slučaj KI 42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 25. januara 2018. godine, stav 33).
81. U vezi sa trećim principom, ESLJP je naglasio da mogućnost oprečnih odluka je svojstvena karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na mreži osnovnih i apelacionih sudova sa ovlašćenjima u okviru njihove teritorijalne nadležnosti. Takvo odstupanje može da nastupi i u okviru istog suda. To se, samo po sebi, ne može smatrati suprotnim Konvenciji (Vidi slučaj ESLJP-a *Santos Pinto protiv Portugala*, predstavka br. 39005/04, Presuda od 20. maja 2008. godine stav 41, vidi takođe i slučaj Suda KI87/17, podnosilac *“IF Skadeforsikring”*, citirano iznad, stav 66 i slučaj KI35/18 podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, stav 67).
82. Međutim, ESLJP je, pozivajući se na gore navedene principe odredio tri osnovna kriterijuma da bi odredio da li neka navedena razlika u sudskim odlukama čini i

povredu člana 6 EKLJP-a, a to su: (i) da li postoje “duboke i dugotrajne razlike” u sudskoj praksi domaćih sudova; (ii) da li domaći zakon propisuje mehanizam za prevazilaženje tih nedoslednosti; i (iii) da li je taj mehanizam primenjen i, ukoliko jeste, u kojoj meri. (S tim u vezi, vidi slučaj ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br.1), Presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37 -39; *Lupeni Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116-135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, Presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citirano iznad, stav 53; i vidi slučaj suda KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, Rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017. godine, stav 51 i vidi takođe i slučajeve Suda koji su citirani iznad, KI42/17, podnosilac *Kushtrim Ibraj*, stav 39, KI87/17 podnosilac *IF Skadiforsikring*, stav 67, KI35/18 podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, stav 70).

(i) *Primena ovih principa u okolnostima ovog konkretnog slučaja*

83. U nastavku, Sud će primeniti ove razmotrene principe u okolnostima ovog konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih ESLJP tretira pitanja nedoslednosti u vezi sa dustom praksom, počev od procene da li su u okolnostima ovog konkretnog slučaja, (i) navedene nedoslednosti u sudskoj praksi “duboke i dugoročne”; i ukoliko je to slučaj, (ii) ispitivanje mehanizama koji su sposobni da reše odgovarajuću nedoslednost; i (iii) procene da li su ovi mehanizmi bili primenjeni i u kojoj meri u okolnostima ovog konkretnog slučaja.
84. Prvenstveno, Sud treba takođe da ponovo naglasi da, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, nije funkcija Suda da upoređuje različite odluke redovnih sudova, iako se isti bave postupcima koji su očigledno slični, zato što se treba poštovati nezavisnost sudova. Pored toga, u takvim slučajevima, odnosno slučajevima navoda o ustavnim povredama osnovnih prava i sloboda kao rezultat nedoslednosti u sudskoj praksi, podnosioci zahteva moraju predstaviti Sudu odgovarajuće argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučaja za koje tvrde da su različito rešeni od strane redovnih sudova, dovodeći na taj način do neusaglašenosti u sudskoj praksi, koja je mogla dovesti do povrede njihovih osnovnih ljudskih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (Vidi gore citirani slučaj KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76).
85. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je u njegovom slučaju Apelacioni Sud odlučio drugačije u vezi sa pravom na subrogaciju, delujući tako u suprotnosti sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom Vrhovnog Suda. Kao podršku svojim navodima, on se pozvao na šest (6) drugih slučajeva Apelacionog suda i Vrhovnog suda, i to na: Rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 14/2015] od 14. maja 2015. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 84/2019] od 28. januara 2019. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 3/2017] od 28. decembra 2018. godine; Presuda Apelacionog suda [Ae. br. 298/2016] od 26. februara 2018. godine, Presuda Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 4/2018] od 17. maja 2018. godine; i Presuda Vrhovnog Suda [E. Rev. br. 27/2018] od 24. januara 2018. godine.

86. U vezi sa gore navedenim odlukama Apelacionog suda [Ae. br. 84/2019] od 28. januara 2019. godine i [Ae. br. 3/2017] od 28. decembra 2018. godine i odluku Vrhovnog suda [E. Rev. br. 27/2018] od 24. januara 2018. godine, Sud primećuje da se ove odluke na specifičan način tiču pitanja primena odredbi koje regulišu visinu zatezne kamate u kontekstu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. U nastavku, Sud primećuje da su u ovim trima odlukama, Apelacioni Sud i Vrhovni Sud primenjivali i odredbe ZOO-a, odnosno člana 939, koji se takođe tiče i prava na subrogaciju. Međutim, Sud ocenjuje da ove tri (3) odluke, koje su podnete od strane podnosioca zahteva, a koje u suštini razmatraju pitanje određivanja zatezne kamate ne sadrže činjenične i proceduralne sličnosti, kao što je to u slučaju podnosioca zahteva.

87. Sa druge strane, tri sledeće odluke, koje će Sud ukratko razmotriti, odnosno rešenja Vrhovnog suda [Rev. br. 14/2015] od 14. maja 2015. godine i [E. Rev. br. 4/2018] od 17. maja 2018. godine kao i Presudu Apelacionog Suda [Ae. br. 298/2016] od 26. februara 2018. godine se tiču pitanja procene Vrhovnog i Apelacionog suda u vezi sa efektima vansudskih sporazuma za treće strane, odnosno kompanije osiguranja koje su svojim osiguranicima nadoknadile štete koje su prouzrokovane u nesrećama i samim tim nisu bile ni deo ovih vansudskih sporazuma.

a) *Rešenje Vrhovnog suda, Rev. br. 14/2015, od 14. maja 2015. godine;*

88. Vrhovni Sud je u ovom Rešenju priznao reviziju tužioca [Suva Wetzikon] i slučaj je vratio na ponovno suđenje. Osiguranik tužioca, u svojstvu žrtve je sklopio sudsko poravnanje sa Garantnim fondom, koji je zastupao lice koje je prouzrokovalo nesreću sa vozilom. Osnovni sud i Apelacioni Sud su odbili tužbeni zahtev tužioca za kompenzaciju neke određene sume, na ime medicinskog tretmana i plaćanja zbog nesposobnosti za rad kao posledice saobraćajne nesreće.

89. Vrhovni Sud je u svom rešenju obrazložio sledeće: *“Vansudski sporazum koji je sklopljen između oštećenog u ovoj saobraćajnoj nesreći sa Garantnim fondom, da li ima efekat na odnos između tužioca i tuženog i da li se može smatrati da he isplatom sume od [...] iz garantnog fonda oštećenog [M.G.], tužena završila sa obavezama ka tužiocu. Da li je oštećeni znao za činjenicu da je za pretrpljenu štetu plaćena naknada od tuženog i da je nasuprot tome ipak sklopio vansudski sporazum sa Garantnim Fondom. Stoga, prvostepeni sud treba da proceni da li vansudski sporazum koji je sklopljen između Garantnog Fonda i oštećenog [M.G.] ima pravni efekat na tužioca i da li je oštećeni ima svojstvo trećeg lica u vozilu koje je bilo osigurano kod tužene kao i to da li ima zakonskih osnova zahtev tužioca protiv tužene za nadoknadu Štete koju je tuženi platio [M.G.]”*

b) *Presuda Apelacionog Suda, Ae. br. 298/2016 od 26. februara 2018. godine;*

90. Apelacioni Sud je odbio žalbu tuženog [Kosovski Biro Osiguranja] gde je obrazložio sledeće:

Apelacioni Sud je razmotrio žalbene navode tuženog [Kosovski Biro Osiguranja] u vezi sa nadoknadom štete oštećenom [R.M.], od strane

tužene, koja je proizašla iz Vansudskog sporazuma i da zbog tog razloga on nema pravo da traži odštetu, ali je našao da su isti neosnovani jer, na osnovu člana 190 ZOO-a, kojim se određuje da "Sud, imajući u obzir i okolnosti koje su se desile nakon prouzrokovanja štete će odrediti odštetu u sumi za koju se smatra da je potrebna da se materijalno stanje oštećenog vrati na mesto gde je bilo pre nego što se desila štetna radnja ili propust. ." U ovom konkretnom slučaju, suma koja je pokrivena vansudskim sporazumom od (...) nije ukupna suma štete, stoga postoji obaveza tužene za kompenzaciju preostalog dela, odnosno sume od (...) €"

c) *Rešenje Vrhovnog Suda, E. Rev. br. 4/2018 od 17. maja 2018. godine [slučaj IKK Classic];*

91. D.H., osiguranik podnosioca zahteva, koji je pretrpeo teške telesne povrede u jednoj saobraćajnoj nesreći koju je prouzrokovao B.L., korisnik osiguranja osiguravajuće kompanije "SIGMA" u Prištini (u daljem tekstu: SIGMA). D.H., je bio na medicinskom tretmanu u Federalnoj Republici Nemačkoj koji je koštao 18.985,36 Evra, a koji je plaćen od strane tužioca [IKK Classic]. (Vidi u nastavku kratak prikaz slučajeva KI134/15 i KI97/16 u stavu 71 ove presude.
92. Kao posledicu Presude Ustavnog Suda (slučaj KI97/16), Vrhovni Sud je u Rešenju [E. Rev. br. 4/2018] od 17. maja 2018. godine, ponovo usvojio reviziju koja je podneta od strane tužene [SIGMA], ali je predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje. *Vrhovni Sud je, na osnovu presude Ustavnog Suda KI97/16 utvrdio da "[...] u ovom imovinsko pravnom postupku ostale su neobjašnjene činjenice u vezi sa tim koji su bili potrebni troškovi za lečenje osiguranika tužioca D.H. kao i drugi troškovi u vreme kada je trajalo njegovo lečenje a na koje ima pravo tužilac da bude nadoknađen od strane tuženog. Nakon sklapanja vansudskog sporazuma između tuženog OK Sigma i osiguranika tužioca D.H. da li se istom pogoršalo zdravstveno stanje kao posledica nesreće koja je prouzrokovana od strane osiguranika tuženog kao i da li je dalje lečenje osiguranika bilo zbog posledica prouzrokovane nesreće , odnosno da li ima uzročnih veza sa prouzrokovanom nesrećom i koji su bili troškovi koji su bili potrebni za njegovo lečenje i koji se mogu prihvatiti i za koje se može naložiti tuženom da plati odštetu . [...]"*
93. U svetlu gore navedenih odluka Apelacionog suda i Vrhovnog Suda, koje su predstavljene od strane podnosioca u njegovom zahtevu, Sud primećuje da nema jedinstvene prakse Apelacionog suda i vrhovnog Suda u vezi sa pravom na subrogaciju, a posebno u slučajevima kada su strane sklopile jedan vansudski sporazum bez uključivanja osiguravajućih kompanija, koje su platile medicinske tretmane i kompenzaciju za nesposobnost za rad za svoje osiguranike, zbog posledica nesreća koje su prouzrokovane u Republici Kosovo.
94. Dakle, na osnovu gore navedenog, i u kontekstu obaveze koja je određena putem sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda da podnosioca zahteva treba da predstave Sudu odgovarajuće argumente u vezi sa činjeničnim i pravnim sličnostima slučajeva za koje tvrde da su rešeni drugačije od strane redovnih sudova, rezultirajući protivrečnim odlukama u sudskoj praksi, Sud smatra da u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac zahteva nije ispunio ovu obavezu. S

tim u vezi, Sud je našao da tri (3) od šest (6) odluka, podnetih od strane podnosioca zahteva, koje u su, tini navode pitanja o određivanu zakonske kamate ne sadrže činjenične i proceduralne sličnosti sa onima koje su u slučaju podnosioca zahteva.

95. U nastavku i u vezi sa tri (3) druge odluke Apelacionog i Vrhovnog Suda, podnetih od strane podnosioca zahteva i koje se tiču sličnih činjeničnih i pravnih okolnosti kao i one u slučaju podnosioca zahteva, Sud je objasnio da glavni kriterijum da bi se procenilo da li su protivrečne odluke "očigledno proizvoljne", postojanje "dubokih i dugoročnih razlika" u odgovarajućoj sudskoj praksi. Stoga, Sud ocenjuje da u ovom konkretnom slučaju ne postoje "*duboke i dugoročne razlike*" u sudskoj praksi Vrhovnog suda i Apelacionog suda, odnosno ne postoji jedinstvena sudska praksa koja se tiče prepoznavanja prava na subrogaciju osiguravajućih kompanija u slučajevima kada su potonje bile strane u vansudskim sporazumima.
96. Samim tim, Sud smatra da ni broj presuda koje su navedene kao protivrečne, ni vremenski period unutar kojeg su se donele te presude, ne čine dovoljan osnov da bi se obrazložila tvrdnja za povredu principa sigurnosti, kao posledica protivrečnih odluka .

Zaključak

97. Sud, tokom razmatranja i procene navoda podnosioca zahteva, primenjujući pri tom procenu iz sudske prakse Suda i prakse ESLjP-a u vezi sa nedostatkom obrazložene sudske odluke i principa pravne sigurnosti iz aspekta doslednosti sudske prakse, dolazi do sledećeg zaključka:
98. Što se tiče prve tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa nedostatkom obrazložene sudske odluke, Sud je utvrdio da prilikom donošenja Presude Apelacionog suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine, Apelacioni sud nije uspeo da obrazloži glavne tvrdnje podnosioca zahteva, i samim tim je povređeno i njegovo pravo koje je zagarantovano članom 31 Ustava, a u vezi sa stavom 1, člana 6 EKLjP-a.
99. Što se tiče druge tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa principom pravne sigurnosti kao posledice protivrečnih odluka u sudskoj praksi Apelacionog suda i Vrhovnog suda, Sud je, nakon što je razmotrio principe i osnovne kriterijume koji su utemeljeni od Suda i ESLjP-a u tom pogledu, i nakon primene istih u ovom konkretnom slučaju, utvrdio da ni broj navedenih protivrečnih presuda, niti vremenski period unutar kojeg su se ove presude donele, ne čine dovoljan osnov da bi se obrazložila tvrdnja za povredu principa sigurnosti, kao posledica protivrečnih odluka .

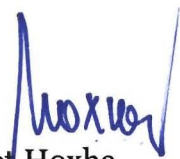
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, u skladu sa članom 1137 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona i pravilom 59 (1) (a) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj dana 13. maja 2020. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI nevažećom Presudu Apelacionog Suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine;
- IV. DA VRATO Presudu Apelacionog Suda Ae. br. 146/17, od 26. februara 2019. godine na ponovno razmatranje u skladu sa ovom Presudom Ustavnog Suda;
- V. DA NALOŽI Apelacionom Sudu da obavesti Sud, u skladu sa pravilom 66 (5) Poslovnika o Radu, o merama preduzetim za izvršenje Presude Suda;
- VI. D AOSTANE posvećen ovom pitanju u skladu sa ovim nalogom;
- VII. DA ODSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa članom 20. 4 Zakona, da objavi istu u Službenom listu;
- IX. DA PROGLASI DA ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog Suda

Arta Rama-Hajrizi